

Pligtaflevering af dansk materiale, offentliggjort på Internettet fra 1. juli 2005

Fra 1. juli 2005 er materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnetværk (Internettet) omfattet af afleveringspligt. Afleveringspligten opfyldes ved, at pligtafleveringsinstitutionen har adgang til at rekvirere eller fremstille eksemplarer af materialet. Der gælder efter forslaget ingen pligt til at give pligtafleveringsinstitutionen meddelelse om hjemmesider m.v., men registranten af et domænenavn skal efter påkrav give meddelelse om adgangskoder og lignende.

Læs mere nedenfor om hvordan det skal foregå.

Udarbejdet af:
Harald von Hielmcrone, Statsbiblioteket, Århus

for

netarkivet.dk
Århus / København
juni 2005

Har du spørgsmål / kommentarer er de velkomne på: netarkivet-svar@netarkivet.dk

Find desuden flere informationer på: <http://netarkivet.dk>

Materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet

I medfør af pligtafleveringslovens § 8 er dansk materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet afleveringspligtigt. Afleveringspligten opfyldes ved, at pligtafleveringsinstitutionen har adgang til at rekvirere eller fremstille eksemplarer af materialet.

Bestemmelsen indebærer altså, at alt dansk internetmateriale som udgangspunkt fremover omfattes af pligtafleveringsordningen.

Elektroniske kommunikationsnet

Ved ”elektroniske kommunikationsnet” forstås enhver form for trådløs eller kabelbaseret infrastruktur, der anvendes til elektronisk transport af teletjenester. Begrebet dækker såvel transmission ved hjælp af kabel, fx Internettet, som trådløs transmission, fx mobiltelefoni. Uden for definitionen falder radio- og tv-udsendelser.

Dansk materiale

Materiale, som offentliggøres i elektroniske kommunikationsnet, anses som dansk, når

- 1) det offentliggøres fra internet-domæner og lignende, der særligt er tildelt Danmark eller
- 2) det offentliggøres fra andre internet-domæner og lignende og er rettet mod et publikum i Danmark.

Når alt materiale, der er beregnet for den danske offentlighed, skal være omfattet, er det ikke tilstrækkeligt at afgrænse afleveringspligten til materiale, som offentliggøres i Danmark. Bestemmelsen er derfor formuleret sådan, at dansk materiale er omfattet af afleveringspligten, uanset fra hvilket land offentliggørelsen har fundet sted.

Ved bedømmelsen af, om materialet er rettet mod et publikum i Danmark, vil man først og fremmest lægge vægt på sproget, dvs. om materialet er formuleret på dansk. Men også andre forhold vil kunne indgå i vurderingen af, om materialet er beregnet for et dansk publikum, herunder navnlig

- om registranten af et domænenavn har fast bopæl i Danmark (fx danske virksomheders internethjemmesider på .com-adresser),
- om materialet vedrører danske forhold,
- om ophavsmanden er dansk statsborger, eller
- om de udøvende kunstnere er danske.

Ved fastlæggelsen af, om materialet er rettet mod et publikum i Danmark, skal der anlægges en samlet vurdering af de ovennævnte kriterier.

Offentliggjort materiale

Forslaget indebærer, at der kun skal indsamles offentliggjort materiale.

Offentliggørelse forstås som i ophavsretsloven, jf. denne lovs § 8, stk., 1, hvorefter et værk anses for offentliggjort, når det lovligt er gjort tilgængeligt for almenheden.

Offentliggjort materiale kan være frit tilgængeligt for enhver bruger uden nogen form for modydelser. Det kan også være beskyttet, således at der for benyttelsen af materialet kan være knyttet krav om modydelser fra brugeren, f.eks. betaling eller at man skal identificere sig. For at materiale af denne art kan anses for offentliggjort, må der være tale om en modydelse, der i princippet kan leveres af enhver.

Som eksempler på materiale, som *ikke* anses for offentliggjort, kan nævnes materiale i intranet eller lukkede extranet, beregnet for en begrænset personkreds, som fx en virksomheds medarbejdere, en forskergruppe og lignende, eller e-mails og lignende, som er beregnet for en afgrænset personkreds.

Ligeledes kan oplysninger i et kreditoplysningsbureaus registre, der kun er tilgængelige for abonnenter, som kun må foretage opslag, hvis nærmere vilkår er opfyldt, ikke kan siges at være offentliggjort.

Materiale beregnet for foreningsmedlemmer

Afgørende for, om materiale beregnet for foreningsmedlemmer kan betragtes som offentliggjort eller ej må bero på, om der er tale om en åben eller en lukket forening.

- En åben forening er en, hvor enhver med de relevante forudsætninger og interesser kan melde sig ind, hvorimod
- en lukket forening er en, hvor medlemmer kun optages efter invitation.

Materiale på lukkede foreningers netsteder betragtes kun som offentliggjort, hvis det er frit tilgængeligt, hvorimod åbne foreningers materiale normalt vil være at betragte som offent-

liggjort, selv om det er beskyttet. Dette svarer til den gældende regel om afleveringspligt for foreningers trykte medlemsblade.

Undtagelser

Undtaget fra afleveringspligten er materiale, som offentliggøres via mobiltelefoni. Det fastslås udtrykkeligt, at kreditoplysningsbureaus registre ikke skal indsamles.

Indsamling

Afleveringspligten opfyldes ved, at pligtafleveringsinstitutionen har adgang til at rekvirere eller fremstille eksemplarer af materialet.

Der er ingen pligt til at give pligtafleveringsinstitutionen meddelelse om oprettelse af hjemmesider m.v., men registranten af et domænenavn skal efter påkrav give meddelelse om adgangskoder og lignende. Indsamlingsmetoden indebærer en lettelse af den administrative byrde for netsteder, der udgiver statiske publikationer, idet den hidtidige lovs anmeldelsespligt for sådanne udgivelser bortfalder.

Der anvendes tre forskellige indsamlingsstrategier for at sikre bredde, dybde og relevans af det indsamlede materiale. Bredden sikres ved, at der 4 gange årligt foretages en indsamling af alt identificeret dansk materiale, en såkaldt tværsnitshøstning. Da en række væsentlige web-steder ændres dagligt, udvælges der derudover 80 web-steder, som indsamles hyppigere, denne strategi kaldes selektiv høstning. Endelig udvælges der årligt 3 særlige begivenheder f.eks. et valg, hvor dækningen af begivenheden på Internettet dokumenteres ved at indsamle de relevante web-steder.

Internettet er et dynamisk medie, der præges af skiftende aktivitetsformer og genrer. Derfor vil udvalget af netsteder, der høstes selektivt, skulle vurderes løbende. Kulturministeren udpeger en redaktion med repræsentanter for berørte institutioner m.v., der skal rådgive pligtafleveringsinstitutionerne med hensyn til udvælgelsen af netsteder og begivenheder.

Indsamlingen foretages af Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket, der i fællesskab fungerer som pligtafleveringsinstitutioner.

Indsamlingspraksis

Selve indsamlingen sker ved hjælp af et såkaldt ”høsterprogram”. Dette program modtager listen over Internetadresser, der anses for at være danske. For hver adresse i denne liste henter programmet den første side og gemmer denne. Høsteren undersøger dernæst, om der på siden er henvisninger (links) til andre sider. Alle de henvisninger som peger på sider, der ligger på en af de ”danske” Internetadresser, bliver derefter hentet af programmet. Denne proces gentages indtil alle sider, der kan findes på denne måde er indsamlet. I praksis simulerer programmet således en bruger, der med sin Internetbrowser klikker på alle ”danske” links samtidig med, at hun gemmer alle de sider, hun ser. Der dannes på denne måde meget store datamængder, som skal bevares for eftertiden.

Robot.txt

Alt offentliggjort materiale vil blive indsamlet, dvs. pligtafleveringsinstitutionernes høstere vil ikke respektere metoder som robot.txt til at frabede sig høstning af hele eller dele af et givent netsted.

Adgangskoder

I forbindelse med håndtering af adgangskoder forventes det, at der etableres en sikker net-side, hvor man kan angive de nødvendige oplysninger - typisk et brugernavn, et password samt en URL til en login-side. Visse former for adgangskontrol (HTML-form-baseret) kræver yderlige informationer (parameternavne); disse vil pligtafleveringsinstitutionen typisk kunne finde på den angivne login-side, således at der normalt ikke vil være behov for yderlige oplysninger fra den afleveringspligtige. Den afleveringspligtige har mulighed for på eget initiativ at registrere sit netsted på denne side. Hvis der i forbindelse med en indsamling opdages netsteder med adgangsbeskyttelse, som endnu ikke er registrerede, vil pligtafleveringsinstitutionen, i det omfang det er praktisk muligt, kontakte den afleveringspligtige for at få de nødvendige adgangsoplysninger.

Nogle netsteder benytter brugernavne og passwords til at personalisere netsiderne for den enkelte bruger. Såfremt man kan få adgang til det samme materiale uden angivelse af password og brugernavn, er det ikke nødvendigt for netstedet at aflevere disse oplysninger.

Det forventes ikke, at der i forbindelse med tværsnitshøstninger generelt bliver behov for yderlige informationer fra de enkelte netsteder.

Kopibeskyttelse

Nogle netsteder anvender forskellige metoder til kopi-beskyttelse af dele af materialet. Såfremt det vurderes, at det vil være væsentligt at indsamle dette materiale, vil pligtafleveringsinstitutionen i et samarbejde med den afleveringspligtige aftale, hvorledes man med mindst mulig gene for den afleveringspligtige indsamler sådant materiale. Dette kunne fx foregå ved, at dele af materialet afleveres særskilt uden kopibeskyttelse. Såfremt den afleveringspligtige ikke er i besiddelse af de nødvendige tekniske kompetencer, vil pligtafleveringsinstitutionen stille disse til rådighed.

Selektiv høstning

I forbindelse med den selektive høstning er det væsentligt, at de udvalgte netsteder arkiveres så komplet som muligt. Pligtafleveringsinstitutionen vil efter en gennemgang af de 80 udvalgte netsteder kontakte de producenter, hvis netsteder indeholder hindringer for indsamlingen. Det skal i samarbejde med producenterne aftales, hvorledes denne adgang kan etableres mest hensigtsmæssigt for både producent og arkiv. For hovedparten af de udvalgte netsteder forventes samme metode som til tværsnitshøstningen at kunne anvendes.

I nogle tilfælde kan implementering af fx en IP-baseret adgang måske være at foretrække både for producent og arkiv. For materiale, der umiddelbart er beskyttet på anden måde end login-adgangsbegrænsning (fx streamet lyd / video), kan der blive tale om at arkivere materialet via andre protokoller (fx ftp).

Adgang til det indsamlede materiale

Det indhøstede materiale bevares i elektroniske arkiver på henholdsvis Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket. Der kan gives adgang til arkivet efter reglerne i lov om ophavsret og lov om behandling af personoplysninger. Det vil i praksis sige, at der til hovedparten af materialet i arkivet kun er adgang til forskningsformål efter ansøgning.